

ORIGINALNI NAUČNI RAD**Borislav Cicović¹, Bojan Bjelica¹, Radivoje Miljić²**¹Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Istočno Sarajevo²Student Master studija Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta Istočno Sarajevo**UDK:796.012-055.15:373.3****DOI: 10.7251/SIZ1602011C****ZNAČAJNOSTI RAZLIKA U IZVOĐENJU IZDVOJENIH TESTOVA
EUROFIT BATERIJE IZMEĐU DJEČAKA VI I VII RAZREDA****Sažetak**

Uzorak od 40 ispitanika u ovom istraživanju izvučen je iz populacije učenika osnovnih škola sa teritorije opštine Lopare, šestog i sedmog razreda, starosti od 11-13 godina ± 6 mjeseci. Učenici pohađaju redovnu nastavu predviđenu programom u osnovnim školama. Osnovni cilj istraživanja je da se utvrde razlike u izvođenju eurofit baterije testova između dječaka šestog i sedmog razreda osnovne škole. Primjenjeni su testovi: izdržaj u zgibu (MIZ), taping rukom (MTR), skok udalj (MSD), ležanje u sijed (MLS), trčanje 20x5m (M20), bacanje medicinke iz sijeda (MBM), flamingo test ravnoteže (MFT), sijed i dohvat (MSD). Rezultati su obrađeni T-testom za nezavisne uzorke. Dobijeni rezultati istraživanja su pokazali statistički značane razlike u skoro svim primjenjenim testovima u korist učenika sedmog razreda, osim u testu ležanje u sijed i flamingo testu ravnoteže što opravdava trend razvoja motoričkih sposobnosti s obzirom na uzrast odvija u skladu sa zakonitostima razvoja pomenutih.

Ključne riječi: eurofit baterija, testovi, dječaci, osnovna škola, motoričke sposobnosti**1. UVOD**

U određenom životnom dobu 7 – 17 godina fizička aktivnost sa ciljem razvoja motoričkih sposobnosti ima najbolje efekte, a razvojni status, odnosno biološka zrelost, značajno utiče na motoričko izvođenje zadataka (Malina, Koziel, & Bielicki, 1999). Djeca između 11 – 13 godine spadaju u pred adolescentni period ili pred pubertet (Nićin, 2000). U tjelesnom razvoju djece između 11 – 13 godine su opšte dobro fizičko stanje i povoljan odnos antropometrijskih karakteristika, visine i težine tijela. U organizmu se dešava nešto manje promjena, a količina mišića znatno zaostaje prema težini tijela, te djeca nisu dovoljna snažna i izdržljiva. Kostur je još uvijek u fazi okoštavanja, a zglobovi nedovoljno povezani. Organizam još uvijek nema potrebnih kvaliteta za savladavanje težih fizičkih i psihičkih napora (Pelemiš i sar., 2012).

Mogući mehanizmi za veće učešće u fizičkim aktivnostima kod dječaka mogu biti povezani sa diferencijalnim razvojem motoričkih sposobnosti (Moreno, et al. 2010), razlikama u sastavu tijela tokom rasta i sazrijevanja (Lester, & Morant, 1969), i veće socijalizacije prema sportu i fizičkoj aktivnošću (Redding & Morant, 2002). Fizičke sposobnosti su u osnovi svih motoričkih veština, i na osnovu njih se uočavaju razlike u motoričkoj efikasnosti među pojedincima. Pošto ih je nemoguće direktno mjeriti i procijeniti, taj postupak se izvodi posredno, preko rezultata koje osoba ostvari u posebnim zadacima –

testovima. Testovi moraju biti takvi da se uticaj motornih veština na krajnji rezultat svede na minimum. Mogu biti primjenjeni kod osoba različitog uzrasta i različitih nivoa sposobnosti, ali i kod djece školskog i predškolskog uzrasta (Milovanović, 2006). U Evropi i svijetu sastavljeno je više baterija testova čiji je cilj procjena nivoa fizičkih sposobnosti kod djece, sportista i rekreativaca (Haga, 2006; Ruiz, Castro, & Espana, 2011). Eurofit baterija testova nastala je iz višegodišnje potrebe za prepoznavanjem i razvojem efikasnih sredstava za preciznu procjenu nivoa fizičkih sposobnosti kod djece, predviđenu za upotrebu, kako u školama, tako i u istraživanjima (Klissouras et al., 1988). Uspješnost, validnost i učestalost korišćenja eurofit baterije kod procjene motoričkih sposobnosti djece je u stalnoj upotrebi (Wilezewski, Sklad, Krawczyk, Saczuk, & Majle, 1996; Raudsepp, & Jurimae, 1997; Mayorga, Viciano, Cocca, 2012; Cvjetić, Pejović, & Ostojić, 2013). Cilj istraživanja je da se utvrde razlike u izvođenju eurofit baterije testova između dječaka šestog i sedmog razreda osnovne škole.

2. METOD

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 40 ispitanika, učenika osnovne škole "Sveti Sava" u Loparama, podjeljenih na dva subuzorka, i to 20 učenika šestog (VI) i 20 učenika sedmog (VII) razreda, uzrasta 11-13 godina $\pm$ 6 mjeseci. Kao uzorak mernih instrumenata korišćen je izdvojeni set testova eurofit baterije: izdržaj u zgibu (MIZ), taping rukom (MTR), skok udalj (MSD), ležanje u sijed (MLS), trčanje 20x5m (M20), bacanje medicine iz sijeda (MBM), flamingo test ravnoteže (MFT), sijed i dohvat (MSD). Da bi se formulisali valjani zaključci koristio se statistički program SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) i predstavljeni su osnovni deskriptivni parametri, a razlike između aritmetičkih sredina šestog i sedmog razreda utvrđene su T-testom za nezavisne uzorke.

3. REZULTATI SA DISKUSIJOM

U Tabeli 1. su je deskriptivno prikazan ukupni uzorak ispitanika (N=40).

Tabela 1. - Uzorak ispitanika (N)

N	VI razred	VII razred
40	20	20

Uzorak ispitanika sačinjava (N=20) ispitanika VI razreda osnovne škole i (N=20) ispitanika VII razreda osnovne škole.

Tabela 2. Deskriptivna Statistika (VI razred)

Var.	N	Min.	Max.	Mean	SD	Skew.		Kurt.	
	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Std. Err.	Stat.	Std. Err.
MIZ	20	5,0	80,0	26,70	19,5639	1,298	,512	1,497	,992
MTR	20	31,0	53,0	44,05	6,3285	-,673	,512	-,395	,992
MUD	20	1,0	1,5	1,30	,1418	-,407	,512	-,354	,992
MLS	20	13,0	28,0	20,90	4,3274	,223	,512	-,612	,992
M20	20	22,0	24,0	23,05	,4914	,021	,512	,421	,992
MBM	20	2,51	4,30	3,25	,59799	,606	,512	-,844	,992
MFT	20	7,0	60,0	39,40	19,7201	-,322	,512	-1,387	,992
MSD	20	3,00	17,00	10,70	4,21900	-,538	,512	-,587	,992

Tabela 2. Deskriptivna Statistika (VI razred)

Var.	N	Min.	Max.	Mean	SD	Skew.		Kurt.	
	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Std. Err.	Stat.	Std. Err.
MIZ	20	5,0	80,0	26,70	19,5639	1,298	,512	1,497	,992
MTR	20	31,0	53,0	44,05	6,3285	-,673	,512	-,395	,992
MUD	20	1,0	1,5	1,30	,1418	-,407	,512	-,354	,992
MLS	20	13,0	28,0	20,90	4,3274	,223	,512	-,612	,992
M20	20	22,0	24,0	23,05	,4914	,021	,512	,421	,992
MBM	20	2,51	4,30	3,25	,59799	,606	,512	-,844	,992
MFT	20	7,0	60,0	39,40	19,7201	-,322	,512	-1,387	,992
MSD	20	3,00	17,00	10,70	4,21900	-,538	,512	-,587	,992

Legenda: broj ispitanika (**N**), minimalna vrijednost (**Min.**), maksimalna vrijednost (**Max.**), aritmetička sredina (**Mean**), standardna devijacija (**SD**), skjunis (**Skew.**), kurtosis (**Kurt.**), standardna greška (**Std. Err.**).

U Tabeli 2. izvršen je prikaz osnovnih deskriptivnih parametara vezanih za učenike VI razreda osnovne škole. Na početku tabele prikazane su informacije o broju ispitanika (N=20), minimalni i maksimalni rezultat za svaku varijablu pojedinačno, srednje vrijednosti, standardna greška, vrijednosti Skjunisa i Kurtosisa, odnosno utvrđivanja diskriminativnosti mjerenja, simetričnosti i izduženosti.

Tabela 3. Deskriptivna Statistika (VII razred)

Var.	N	Min.	Max.	Mean	SD	Skew.		Kurt.	
	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Stat.	Std. Err.	Stat.	Std. Err.
MIZ	20	15,0	79,0	40,05	20,0223	,762	,512	-,375	,992
MTR	20	40	65	50,75	6,512	,121	,512	-,159	,992
MUD	20	1,35	2,00	1,67	,21315	-,200	,512	-1,300	,992
MLS	20	15	25	19,85	2,601	,342	,512	,181	,992
M20	20	20,7	22,7	21,70	,5671	,288	,512	-,821	,992
MBM	20	3,40	5,43	4,29	,50204	,312	,512	,126	,992
MFT	20	8,0	63,0	44,65	19,5267	-1,015	,512	-,437	,992
MSD	20	0	29	14,45	7,089	-,385	,512	,421	,992

Legenda: broj ispitanika (**N**), minimalna vrijednost (**Min.**), maksimalna vrijednost (**Max.**), aritmetička sredina (**Mean**), standardna devijacija (**SD**), skjunis (**Skew.**), kurtosis (**Kurt.**), standardna greška (**Std. Err.**).

U Tabeli 3. su kao i u predhodnoj tabeli prikazani osnovni deskriptivni parametri, sa naglaskom za učenike osnovne škole koji pohađaju VII razred. Na osnovu upoređivanja vrijednosti minimuma i maksimuma, srednjih vrijednosti vidljivo su bolji rezultati kod grupe učenika koji pohađaju VII razred osnovne škole.

Tabela 4. T-test za nezavisne uzorke

Var.	N	VI razred (Mean)	VII razred (Mean)	T-value	df	Sig.
------	---	---------------------	----------------------	---------	----	------

MIZ	20	26,70	40,05	-2,13	38	0,039*
MTR	20	44,05	50,75	-3,30	38	0,002*
MUD	20	1,30	1,60	-6,35	38	0,000*
MLS	20	20,90	19,85	0,93	38	0,358
M20	20	23,05	21,70	8,02	38	0,000*
MBM	20	3,25	4,29	-5,93	38	0,000*
MFT	20	39,40	44,65	-0,84	38	0,403
MSD	20	10,70	14,45	-2,03	38	0,049*

Legenda: broj ispitanika (N), aritmetička sredina (Mean), vrijednost T-testa (T-value), stepeni slobode (df), sveukupna statistička značajnost (Sig.).

T-test za nezavisne uzorke smo upotrijebili za poređenje srednjih vrijednosti obilježja mjenjenih u dvije različite grupe ispitanika (VI i VII razred). Na osnovu vrijednosti T-testa i srednjih vrijednosti je urađen posebno za svaku varijablu. Statistički značajne razlike (Sig.) pronađene su u šest varijabli (MIZ, MTR, MUD, M20, MBM, MSD), dok u dvije varijable nema statističkih značajnih razlika (MLS, MFT) iako su rezultati na strani učenika VII razreda.

4. ZAKLJUČAK

Između dečaka šestog i sedmog razreda osnovne škole, uzrasta 11-13 godina postoji statistički značajna razlika u pojedinim motoričkim varijablama (izdržaj u zgibu, taping rukom, skok udalj, trčanje 20x5m, bacanje medicine iz sijeda, sijed i dohvat) u korist dečaka sedmog razreda. U varijablama ležanje u sijed i flamingo testu ravnoteže nije bilo statistički značajnih razlika jer snaga još uvijek nije izražena kod dječaka ovog uzrasta i približno je ista. Poznato je da značajniji razvoj snage ima svoj uticaj između 13-14 godine života. Zbog toga se u ovom testu nije značajno ni izdvojila. Ravnoteža ima veliki stepen urođenosti, a djeca se ranije nisu susretala sa ovakvom vrstom testa. Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da se trend razvoja motoričkih sposobnosti s obzirom na uzrast odvija u skladu sa zakonitostima razvoja motoričkih sposobnosti. Zakonitosti razvoja motoričkih sposobnosti uglavnom su u skladu sa zakonitostima rasta i razvoja, što potvrđuju i istraživanja stranih autora (Horvat & Vuleta, 2002).

Ovaj rad treba da bude samo smjernica u daljem praćenju i razvoju motoričkih sposobnosti dječaka uzrasta 11-13 godina, kao i daljoj analizi i poređenju navedenih sposobnosti kod djevojčica istog uzrasta.

5. REFERENCE

1. Cvejić, D., Pejović, T., & Ostojić, S., (2013). Procjena fizičke forme djece i adolescenata. *Facta universitatis*, 11 (2), 135-145.
2. Haga, M. (2009). Physical Fitness in children with high and low motor competence. *Physical Therapy*, 89, 1089-1097.
3. Klissouras, V., Adam, C., & Ravazzolo, M. (1988) *EUROFIT: European test of physical fitness*. Rome: Council of Europe, Committee for the development of sport, CDSS, 1988.
4. Lester, G., Morant, R.B. (1969) The role of the felt position of the head in the audiogyril illusion. *Acta Psychologica*, 31, 375-384.
5. Malina, R.M., Koziel, S., & Bielicki, T. (1999). Variation in subcutaneous adipose tissue distribution associated with age, sex, and maturation. *American Journal of Human Biology*, 11 (2), 189-200.

6. Milanović, I. (2006). *Efekti programirane nastave fizičkog vaspitanja u mlađem školskom uzrastu* : magistarska teza. Beograd, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, 2006.
7. Moreno, B.P., Diaz, R., Campos, R.O, & Fernandez, R.J. (2010). Sex-related differences in motor learning and performance. *Behavioral and Brain Functions*, 6:74.
8. Mayorga, D., Viciano, J., & Cocca, A. (2012). Relationship between Physical Self-Concept and Health-Related Physical Fitness in Spanish Schoolchildren. *International Conference on Education & Educational Psychology*, 69, 659-668.
9. Nićin, Đ. (2000). *Antropomotorika – teorija*. Novi Sad: Fakultet fizičke kulture Novi Sad.
10. Pelemiš, V., Pelemiš, M., Mitrović, N., Lalić, D., & Prica, O. (2012). Kvantitativne analize razlika morfološkog prostora između dece urbane i ruralne sredine. *Peti kongres medicine sporta i sportskih nauka sa međunarodnim učešćem „Medicina sporta: novi pristupi, nova saznanja“*. Beograd: Dom vojske.
11. Ruiz, J.R, Castro, P.J, & Espana, R.V. (2011). Field-based fitness assessment in young people: the ALPHA health-related fitness test battery for children and adolescents. *Journal of Sports Medicine*, 45, 518-524.
12. Raudsepp, L., & Jurimae, T. (1997). Relationships of physical activity and somatic characteristics with physical fitness and motor skill in prepubertal girls. *American Journal of Human Biology*, 9 (4), 513–521.
13. Redding, G.M., & Wallace, B. (2002). Strategic calibration and spatial alignment: a model from prism adaptation. *Journal of Motor Behavior*, 34, 126–138.
14. Wilezewski, A, Sklad, M., Krawczyk, B., Saczuk, J., & Majle, B. (1996). Physical development and fitness of children from urban and rural areas as determined by eurofit test battery. *Biology of Sport*, 13 (2), 113-126.